

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ เป็นคณะทำงานซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา การตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นมาก็เพื่อแบ่งงานของรัฐสภาที่มีปริมาณมาก มีขอบเขตที่กว้างขวางและเกี่ยวกับปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน บทบาทของคณะกรรมการสามัญจะขึ้นอยู่กับรูปแบบของรัฐสภาของแต่ละประเทศ ประเทศที่มีการปกครองระบบประธานาธิบดี และจัดแบ่งอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ให้ความเป็นอิสระมากที่สุด จะให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการเป็นอย่างมาก ส่วนระบบการปกครองแบบรัฐสภาตามแบบฉบับของประเทศอังกฤษ บทบาทของคณะกรรมการมีขอบเขตจำกัด เพราะรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภาอยู่แล้ว สภามีสถานะเป็นเพียงสถานรองรับมติของพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากเท่านั้น อย่างไรก็ตามรัฐสภาของประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยทุกระบบล้วนแล้วแต่มีแนวโน้มที่จะพิจารณาปรับปรุงระบบคณะกรรมการสามัญที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะคณะกรรมการสามัญคือกลไกสำคัญที่จะช่วยให้รัฐสภาและกิจการของรัฐบาลได้ขยายวงกว้างออกไป ตามความเจริญของบ้านเมือง กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชน มีจำนวนมากขึ้น รัฐสภาจำเป็นต้องมีกลไกในการติดตามผลงานของฝ่ายบริหาร และพิจารณาข้อเรียกร้องของประชาชนอันหลากหลายจำเป็นต้องทำการศึกษาข้อมูลที่ต้องชัดเจน เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจของสภา การพิจารณาปัญหาต่างๆ ที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน การติดตามประเมินผลการบริหารราชการของฝ่ายบริหารอยู่ตลอด สภาจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถโดยมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านด้วยวิธีการแบ่งงานภายในของสภาเอง ออกเป็นคณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ให้ครอบคลุมงานตามสาขากิจกรรมของรัฐบาลทุกด้าน

และเมื่อมาพิจารณากระบวนการสมาชิกการสามัญสภาผู้แทนราษฎรของไทยเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะพบว่า คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถดำเนินการช่วยให้สมาชิกสภาสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์และประเมินผลนโยบายและผลงานของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเหตุผลสำคัญที่ว่า โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และสมรรถนะของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการในการแบ่งเบาภาระของสภาซึ่งมีสาเหตุมาจากคณะกรรมการสามัญประกอบไปด้วยบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ขาดประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะด้าน ทั้งในด้านการเศรษฐกิจ การคลัง และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการบริหารราชการของประเทศ ประกอบกับการขาดความสำนึกรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานของกรรมการขาดการเอาใจใส่และการทุ่มเทเวลาในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างดองแท้ จึงทำให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพต่อการวินิจฉัยปัญหา และการดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ส่งผลกระทบและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยอย่างยิ่ง

ผลของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องนี้ ผู้เขียนได้ใช้วิธีการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารมาประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางรัฐสภาและการเมืองการปกครองไทยเพื่อให้เกิดแนวความคิดที่หลากหลาย ข้อมูลที่ได้ทั้งในส่วนของการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ได้นำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์เป็นสำคัญ และผลของการศึกษาพบว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรประสบกับปัญหา ทั้งในด้าน โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และสมรรถนะ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

ประการแรก ปัญหาด้านโครงสร้าง จากการศึกษาในบทที่ 4 พบว่า โครงสร้างของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรของไทย มีองค์ประกอบย่อยที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการสามัญมีถึง 23 คณะด้วยกัน แต่การเพิ่มจำนวนคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมงานของแต่ละกระทรวงมากกว่าที่จะครอบคลุมงานตามสาขากิจกรรมใหญ่ ๆ การจัดตั้งมุ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยากจะ เป็นกรรมการสามัญ ได้เป็นกรรมการสามัญมากขึ้นและสามารถแบ่งกระจายกันได้อย่างทั่วถึง โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพ

และความชำนาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการแต่ละคณะ ตามหลัก differentiation ใน development syndrome ของ Pye, Almond & Powell และ Riggs การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นเพียงการจัดตั้งเพื่อรองรับการสรรหาตำแหน่งกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรให้มีมากกว่าเดิม เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องปริมาณมากกว่าเรื่องคุณภาพและความชำนาญเฉพาะด้าน ส่งผลทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและกิจกรรมที่ดำเนินการก็ไม่เป็นตาม functional activities

ประการที่สอง ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ จากการศึกษาในบทที่ 5 พบว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในขอบเขตของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2534 มาตรา 153 ได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญไว้เฉพาะแต่เพียงการมอบหมายจากสภานั่นคือการกระทำกิจการใดๆ ก็ต้องเป็นกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเป็นกรณี ๆ ไป มีอำนาจในการเรียก บุคคล เอกสาร มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นได้ แต่ไม่มีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน และโดยพฤตินัยแล้ว การดำเนินการในด้านพิจารณากฎหมาย การควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญ สภามักจะใช้วิธีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาดำเนินการแทน เนื่องจากคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการทุ่มเทอุทิศเวลาให้กับการทำงาน องค์กรคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติที่ขาดความเป็นอิสระของระบบย่อย (subsystem autonomy) ตามหลัก differentiation ตามความคิดของ Almond & Powell องค์กรทางการเมืองที่มีลักษณะ differentiation สูง มีการแยกแยะหน้าที่ต่าง ๆ กันมาก เช่น กรณีของสภาผู้แทนราษฎรที่มีคณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ถึง 23 คณะ แต่คณะกรรมการสามัญแต่ละคณะขาดอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการใด ๆ ได้โดยอิสระในตัวเอง ต้องรอให้สภามอบหมายเป็นกรณี ๆ ไป เสียก่อน องค์กรคณะกรรมการสามัญจึงขาดความเป็นอิสระในตัวเอง ประกอบกับคุณภาพของสมาชิกคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะที่ขาดศักยภาพ ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแล้ว การดำเนินการของคณะกรรมการสามัญจึงไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประการที่สาม ปัญหาด้านสมรรถนะ จากการศึกษาในบทที่ 6 พบว่า ผลการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภารกิจของสภา ในด้านการพิจารณากฎหมายและการควบคุมตรวจสอบ การทำงานของฝ่ายบริหาร และไม่ได้มีส่วนช่วยในด้านการพัฒนากิจการของสภาแต่ประการใด แต่ในทางตรงข้ามกรรมการสามัญเองกลับใช้ความเป็นกรรมการของสภา วิชาชีพของสภาและเจ้าหน้าที่ของสภา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตนเอง อาทิ เช่น การเดินทางไปดูงานยังต่างประเทศหลายครั้งหลายแห่ง สูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากและเมื่อเดินทางกลับมาแล้ว ก็มิได้ดำเนินการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใด ๆ ที่จะจะเป็นประโยชน์ต่อสภาและประเทศชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม องค์การคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นองค์การทางการเมืองที่ขาดสมรรถนะ (capacity) ตามหลัก development syndrome ตามแนวความคิดของ Pye กระบวนการดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร และผลงานที่ออกมาจึงไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนโดยทั่วไปได้เท่าที่ควร

ประสิทธิภาพการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎรย่อมหมายถึงความสามารถของสภาที่จะทำให้เกิดผลที่จะเอื้ออำนวยให้ระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเมือง ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป แต่จากการศึกษาตั้งแต่บทแรกจนถึงบทที่ 6 ก็เป็นที่ประจักษ์ว่า คณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ยังประสบกับปัญหา ทั้งในด้าน โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และสมรรถนะ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการทางการเมือง ดังนั้น ผลจากการศึกษาทั้งหมดโดยตลอดทำให้หาข้อพิสูจน์ได้ว่า ปัญหาด้านโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และสมรรถนะของคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร มีผลต่อการดำเนินการทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องตรงกับสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ทุกประการ

และนอกจากนี้ ในการศึกษายังได้พบความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางการเมืองที่มีผลต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมืองที่สำคัญที่ค้นพบได้ก็คือ

1. สภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรพึงมีบทบาทในการสร้างความมีเสถียรภาพทางการเมือง โดยทำหน้าที่เป็นเวทีการเมืองที่สำคัญในการตัดสินใจและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งทำหน้าที่จัดสรรแบ่งปันและกระจายทรัพยากรของสังคมไปยังประชาชนทุกกลุ่ม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สภาผู้แทนราษฎร

จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงไร ก็ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ที่เป็นสมาชิกของสภา และกรรมการสามัญในแต่ละคณะ หากสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะให้ความศรัทธาและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย การดำเนินการของสภาก็จะดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง และมีเสถียรภาพ แต่สภาผู้แทนราษฎรของไทยจำเป็นต้องประสบกับปัญหาการดำเนินการที่ขาดความต่อเนื่องมาโดยตลอด อันเนื่องมาจากการปฏิวัติรัฐประหารที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสแสดงบทบาททำหน้าที่ของตนได้อย่างต่อเนื่อง ตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจากประชาชน ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารได้ ถูกพลังภายนอกแทรกแซงมาตลอด เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้รับผลกระทบจากการปฏิวัติรัฐประหาร ทำให้หมดโอกาสที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสามัญซึ่งเป็นระบบย่อยของสภาจึงพลอยได้รับผลกระทบนี้ตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. พรรคการเมือง เสถียรภาพของระบอบการเมืองที่กำลังพัฒนามีพรรคการเมือง เป็นองค์ประกอบสำคัญ การที่พรรคการเมืองจะมีความแข็งแรงแกร่งจนเป็นสถาบันอันเป็นที่ยอมรับของสังคม จะต้องมีความสามารถในการดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคม ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากกลุ่มพลังการเมืองและมีความเป็นปึกแผ่นภายในองค์กรของพรรคเป็นอย่างดี แต่เท่าที่ผ่านมาพรรคการเมืองของไทยเป็นสถาบันทางการเมืองที่ค่อนข้างอ่อนแอเป็นอย่างยิ่ง เพราะขาดความต่อเนื่องของการดำรงอยู่ในสังคม มีการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคขึ้นมาใหม่ เป็นลักษณะของพรรคเฉพาะกิจ เมื่อมีข้อขัดแย้งอยู่ด้วยกันไม่ได้ก็ยุบพรรค แยกตัวกันไปตั้งพรรคใหม่ วนเวียนอยู่อย่างนี้เรื่อยไป พรรคการเมืองของไทยไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่อ่างแท้จริงพรรคขาดความเป็นปึกแผ่น ภายในองค์กรของพรรคมีความแตกแยกอยู่เสมอโดยเฉพาะเมื่อมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้พรรคการเมืองของไทยยังขาดอุดมการณ์ทางการเมืองขาดนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างแท้จริง ทำให้พรรคการเมืองของไทยขาดประสิทธิภาพ ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกของแต่ละพรรคมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ของชาติ เมื่อมีการเลือกตั้งก็อาจอาศัยการซื้อเสียง ทำให้ได้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีโอกาสเข้ามาเป็นกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร มิได้ทำเพื่อมุ่งตอบสนองงานของรัฐสภาและผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม

3. รัฐบาล รัฐบาลในที่นี้ก็คือคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นองค์กรการบริหารสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดตั้งรัฐบาลของไทยที่ผ่านมา ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เคยปรากฏว่า พรรคการเมืองใดที่จะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดของสภา รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงเป็นรัฐบาลผสมที่ประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรคร่วมจัดตั้งรัฐบาล เมื่อจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นพื้นฐานในการเข้าไปมีอำนาจในฝ่ายบริหาร พรรคการเมืองต่าง ๆ จึงต้องแข่งขันเพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง ผลสะท้อนที่เห็นได้ชัดก็คือการเลือกตั้งได้กลายเป็นธุรกิจทางการเมือง เมื่อมีการลงทุนก็ต้องมีการถอนทุนคืน เมื่อได้มาเป็นรัฐบาลจึงมีปรากฏพฤติกรรมในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชันในบรรดารัฐมนตรีร่วมรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง และหนทางในการแก้ไขปัญหานี้ได้แก่ การยื่นอุทธรณ์ขอเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือคณะรัฐมนตรีทั้งคณะของพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภา แต่อย่างไรก็ตามสภาพบังคับที่จะมีผลให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งหรือรัฐบาลทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่งไป จะต้องอาศัยคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องด้วยระบบรัฐบาลผสมกลไกของพรรคการเมือง และคณะกรรมการประสานงานของพรรคร่วมรัฐบาล โอกาสที่ฝ่ายค้านจะชนะพรรคร่วมรัฐบาลมีอยู่น้อย การควบคุมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีการสืบสวนสอบสวนเปิดเผยการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการกระทำโดยมิชอบของรัฐมนตรีพรรคร่วมรัฐบาลให้เกิดความกระจ่างแก่สาธารณชน และถ้ามีแรงกดดันจากมติของมหาชน กลุ่มอิทธิพล และสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แรงกดดันดังกล่าวก็จะทำให้รัฐมนตรีผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งไปในที่สุด หรือแม้กระทั่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลผสมก็มีโอกาสเป็นไปได้ สำหรับคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรของไทย ในเรื่องของการควบคุมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลก็ยังพอมืออยู่บ้าง แต่ไม่ได้ดำเนินการจริงจังอย่างต่อเนื่อง เพราะกรรมการสามัญซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นิยมนำเอาข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลไปพูดในสภาเป็นรายบุคคล ในตอนเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีพรรคร่วมรัฐบาล มากกว่าที่จะมาร่วมแรงร่วมใจกันทำงานในรูปของคณะกรรมการสามัญ

4. ข้าราชการ การจัดโครงสร้างของระบบราชการไทย เป็นการจัดองค์การแบบ แนวตั้งเป็นรูปปิรามิดที่มีชั้นการบังคับบัญชาลดหลั่นกันลงไป ซึ่งส่งผลให้มีการรวบอำนาจไว้ที่ส่วน กลาง ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเป็นผลเสียต่อการนำเอานโยบายไปปฏิบัติและระบบ ราชการเองก็มีความเป็นอนุรักษ์นิยมค่อนข้างสูง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทำได้ยาก ระบบราชการไทยยังนิยมการบริหารงานที่ไม่เปิดเผย และไม่เอื้ออำนวยให้มีการควบคุมจาก ภายนอก การควบคุมตรวจสอบระบบราชการมักจะไม่ค่อยได้ผล การควบคุมโดยฝ่ายบริหารซึ่ง เป็นการควบคุมระบบราชการด้วยกันเอง เป็นการควบคุมตามสายการบังคับบัญชาที่ยังไม่มีประสิทธิ ภาพเพียงพอ ข้าราชการระดับสูงมีสภาพพร้อมที่จะให้ทำการตรวจสอบและควบคุม เนื่องจาก ข้าราชการระดับสูงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ การเล่นพรรคเล่นพวก การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังมีปรากฏอยู่ทั่วไป ผู้บริหารของข้าราชการมี เจตนาที่จะไม่กำจัดสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นให้หมดไปจากระบบราชการ การปราบปรามทำกันใน ลักษณะที่เป็นการปรามไว้เท่านั้น เพราะถ้าปราบปรามกันอย่างจริงจังแล้ว ข้าราชการก็จะหมด โอกาสที่จะดำเนินชีวิตอย่างหรูหราฟุ่มเฟือยต่อไป ระบบราชการได้ตั้งตัวเป็นอภิสิทธิ์ชนเหนือ ประชาชนทั่วไปมาโดยตลอด ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของทาง ราชการ มักจะเป็นชนบทอยู่ห่างไกลความเจริญและเป็นคนยากจน ระบบราชการอยู่ในสภาวะที่ ปลอดภัยจากการควบคุม หากคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรได้ทำหน้าที่ของตนในการควบคุม ตรวจสอบการทำงานของข้าราชการได้อย่างจริงจังกว่าเท่าที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ จะส่งผลให้ระบบ ราชการต้องมีการปรับเปลี่ยนตัวเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะจะทำให้กลายเป็น ระบบราชการที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ การทำงานของข้าราชการจะสามารถตอบสนองต่อ การให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ได้จัดตั้งศาลปกครอง คณะกรรมการสามัญจะเป็นตัวแทนของฝ่ายนิติบัญญัติเข้ามาควบคุมการใช้จ่ายเงินของข้าราชการ ที่มีผลเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนมา ดำเนินการสอบสวนกันอย่างเต็มกำลังความสามารถของกรรมการสามัญ จะทำให้การแก้ไข ปัญหาของประชาชนที่ได้รับมาจากการปฏิบัติหน้าที่ การใช้จ่ายเงินของข้าราชการที่เกินขอบเขต หรือไม่ถูกต้องตามทันท้องธรรมนูญ จะลดน้อยลงไป ในขณะที่เดียวกันก็ยังช่วยส่งเสริมบทบาท ของข้าราชการให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องต่อภาพลักษณ์ของข้าราชการ ที่ข้าราชการ คือผู้รับใช้หรือผู้ให้บริการแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

5. ประชาชน ในด้านของประชาชน คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างเป็นรูปแบบมากขึ้น การเสนอข้อเรียกร้องหรือการร้องทุกข์ของประชาชนที่ผ่านมาทางคณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ทำให้เกิดการประสานงานร่วมมือกันระหว่างองค์กรเอกชนกับรัฐสภา มีการแสวงหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อช่วยคลี่คลายปัญหาเรื่องการร้องเรียน หรือการร้องทุกข์ ทำให้ลดแรงกดดันทางการเมือง ลดความรู้สึกที่รุนแรงของประชาชน และการร้องทุกข์ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้มีการสอดส่องดูแล การกระทำหรือพฤติกรรมของข้าราชการ ทำให้หน่วยราชการต้องมีความรอบคอบรัดกุมและระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ราชการยิ่งขึ้น นำไปสู่การลดความขัดแย้งทางสังคมและเป็นผลดีต่อระบบ การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย การตรวจสอบโดยประชาชนจะช่วยป้องกันการกระทำ ความผิด อีกทั้งเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบ การปกครอง ทำให้มีการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกแนวทาง และที่สำคัญก็คือสามารถหลีกเลี่ยงการ ประชุมเรียกร้องในลักษณะที่จะต้องมีการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงได้ทางหนึ่ง

ในการศึกษาการพัฒนาทางการเมือง เรามีความจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองในหลาย ๆ ด้าน และปัจจัยแต่ละอย่างจะมีความเกี่ยวเนื่อง ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยหนึ่งอาจมีผลกระทบต่ออีกปัจจัยหนึ่งได้ ปัจจัยที่จะมี ผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยเราอาจพิจารณาได้จาก

1. การพัฒนาทางกฎหมาย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยของเรา มีการ แก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทหลายครั้งด้วยกัน แต่ผลของการแก้ไขก็ไม่ได้ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทางกฎหมาย หรือการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยและการ แก้ไขปัญหาในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น การแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือการแก้ไขตัวบท กฎหมายต่าง ๆ ได้กระทำเพื่อตอบสนองต่อผู้มีอำนาจทางการเมือง บางครั้งก็เป็นการ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองดังกล่าวผลประโยชน์ของแผ่นดิน หรือเอารัดเอาเปรียบ ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้อย่างแนบเนียนมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการที่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้อง กับการพิจารณากฎหมาย ส่วนใหญ่ก็คือคณะกรรมการวิสามัญซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มาจากการ แต่งตั้ง โอกาสของคณะกรรมการสามัญซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเข้าไปมีบทบาท ในการแก้ไขหรือพัฒนากฎหมายอย่างต่อเนื่องจึงแทบจะไม่มีอยู่เลย

2. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยของเราใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ แผนที่ 1 จนถึง แผนที่ 7 แต่ผลของการใช้แผนพัฒนาฯ ที่แล้วมา กลับทำให้คนรวยเพียงไม่กี่ตระกูลมีความร่ำรวยขึ้น แต่คนจนกลับยิ่งยากจนลง คนไทยส่วนใหญ่ยังมีมาตรฐานชีวิตที่ต่ำ ต้องต่อสู้ดิ้นรนทรมานหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องอย่างแร้นแค้น การกระจายรายได้อย่างไม่เป็นธรรมยังมีอยู่ทั่วไป ผู้ที่ออกแผนพัฒนาฯ เป็นข้าราชการและนักวิชาการที่ไม่ทราบและเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง คณะกรรมาธิการสามัญซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีได้ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียง เป็นสื่อกลางที่จะช่วยเรียกร้องให้หาทางแก้ไขปัญหาของประชาชนส่วนใหญ่ได้ดีเท่าที่ควร หากมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจไปในแนวทางที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปดีขึ้น และมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ประชาชนก็จะหันมาให้ความเอาใจใส่ต่อระบอบการเมือง และจะช่วยกันพัฒนาการเมืองไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่ปรารถนาต่อไป

3. การพัฒนาความสามารถในการบริหารราชการแผ่นดิน ระบบราชการของไทย มีรากฐานอันยาวนานสืบเนื่องมาตั้งแต่การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ระบบราชการในปัจจุบันจึงมีขนาดใหญ่ เกินตัวและถูกครอบงำด้วยระบบอุปถัมภ์ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ไม่คล่องตัว เกิดความล่าช้าและขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของตัวข้าราชการเองเสียเป็นส่วนใหญ่ การสรรหาตัวบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในทางราชการมีส่วนน้อยที่ใช้ระบบคุณธรรม ในความเป็นจริงแล้วมีการใช้ระบบพรรคพวกกันอย่างกว้างขวาง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถแต่ไม่มีพรรค ไม่มีพวก จะไม่ได้รับการสนับสนุนให้ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้เกิดการถ่วงเทรพพยากร บุคคลที่มีความสามารถจากภาครัฐไปสู่ภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ข้าราชการที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระบบราชการ มีจุดมุ่งหมายที่จะทำงานเพื่อเกียรติยศชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล หรือไม่ก็แสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบจากตำแหน่งหน้าที่ของตนมากกว่าที่จะทำงานตามอุดมการณ์ เพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชน ระบบราชการมี เครือข่ายการทำงานที่เป็นบิกแบ่นมีการสร้างอาณาจักรของตนเองและพวกพ้อง ข้าราชการบางคนยังได้นำเอาระบบอุปถัมภ์มาใช้กับนักการเมืองที่เป็นกรรมาธิการสามัญ มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ให้แกกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง ข้าวสาร และความก้าวหน้าในทางราชการ การบริหารราชการจึงมีการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อตัวข้าราชการเอง มากกว่าที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม

4. วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัย การมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยและสอดคล้องกับระบบการเมืองที่เป็นอยู่ การที่คนไทย ส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จึงเป็นการยากที่จะทำให้นักไทยเข้ามา มีส่วนร่วมและมีบทบาททางการเมืองเพื่อการพัฒนาการเมือง การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวัน ของคนไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้นักไทยพอใจกับการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย คอยปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ และคอยรับผลผลิตทางการเมืองจากระบบ การเมืองแต่เพียงฝ่ายเดียว กรรมวิธีการสามัญซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนจึงคอยแต่ทำ หน้าที่ตามที่สภามอบหมายเท่านั้น ขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อ ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือเพื่อแก้ไขปัญหาตามข้อเรียกร้องของประชาชนที่ได้ รับความเดือดร้อนอย่างจริงจัง

5. การพัฒนาความสามารถของสถาบันพรรคการเมือง ในระบบการเมืองที่ทันสมัย พรรคการเมืองคือสถาบันทางการเมืองที่จำเป็นจะขาดไปเสียมิได้ แต่สำหรับประเทศไทยพรรคการเมืองได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่รองรับของนักการเมือง เป็นการจัดตั้งพรรคเพื่อบำ เเหน็จทางการเมืองเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น พรรคการเมืองของไทยจึงผันแปร ไปตามบรรยากาศทางการเมือง พรรคขาดอุดมการณ์และกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จึงได้ ละเลยต่อการทำหน้าที่ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกสรรผู้นำทางการเมือง การ ฝึกความชำนาญ การต่อรอง ความอดทนอดกลั้น การใช้เหตุผล การรณรงค์หาเสียง การ เสนอนโยบาย และการเสนอตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความรับผิดชอบต่อประชาชน ส่งผลทำให้ พรรคการเมืองของไทยมีแนวทางในการพัฒนาบุคคลภายในพรรคของตนค่อนข้างจำกัด สมาชิก ของพรรคการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วมีโอกาสได้เป็นกรรมา ชีการสามัญ ส่วนใหญ่แล้วก็จะทำงานตามแบบฉบับของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่ตัวเอง มีอยู่เท่านั้น พรรคการเมืองมิได้ปลูกฝัง อุดมการณ์ หลักการ แนวทางการดำเนินการตาม นโยบายของพรรคที่ชัดเจนให้กับสมาชิกของพรรคของตนแต่อย่างใด คณะกรรมการสามัญ สภาผู้แทนราษฎรจึงขาดทิศทางและทักษะในการดำเนินการทางการเมือง ที่สอดคล้องและเอื้อ อำนวยต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย

6. การระดมสรรพกำลังและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบการเมืองใดที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ และสามารถแจกแจงผลผลิตจากทรัพยากรเหล่านั้นได้อย่างเป็นธรรม โดยได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างกว้างขวาง ระบบการเมืองนั้นถือได้ว่ามีการพัฒนาแล้ว กิจกรรมทางการเมืองของไทยที่มีที่มาจากพรรคการเมือง คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรยังมีปรากฏอยู่น้อยมาก จะมีบ้างก็แต่การจัดการประชุมหรือสัมมนาตามโรงแรมใหญ่ ๆ เพียงไม่กี่ครั้ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ในปัจจุบันประเทศไทยของเรามีการตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก มีองค์กรภาคเอกชนหลายองค์กรได้รณรงค์จัดกิจกรรมให้ความรู้กับประชาชน เชิญชวนให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกัน ผลงานอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎร กลับไม่เป็นที่แพร่หลายต่อสาธารณชนเท่าไรนัก การระดมสรรพกำลังและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการเมือง เป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย เป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์และธรรมชาติเพื่อให้เกิดผลอย่างคุ้มค่าที่สุดต่อการพัฒนาทางการเมือง

ปัญหาอุปสรรคในการศึกษา

การกระทำกิจการใด ๆ ก็แล้วแต่ มักจะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องอยู่เสมอ และสำหรับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็เช่นเดียวกัน ผู้เขียนได้ประสบกับปัญหาอุปสรรคในการศึกษาอยู่หลายด้านด้วยกัน ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ก็คือ

1. ปัญหาทางด้านข้อมูลของกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ทำการของพรรคการเมืองของไทย ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำสำหรับติดต่อประสานงานกับกรรมการสามัญในสังกัดของพรรคของตน พรรคไม่ได้จัดทำข้อมูล ประวัติ คุณสมบัติ และข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกของพรรคซึ่งเข้าไปเป็นกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ

2. ปัญหาด้าน ข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชน ที่ได้ยื่นเสนอต่อกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ มีให้ค้นคว้าได้น้อย เอกสารการติดต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ

ไม่ได้จัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้ติดตามศึกษาค้นคว้าได้ไม่สะดวก นอกจากนี้กรรมการ สภามัธยมศึกษาไม่เอาใจใส่ต่อการจัดทบทันทีหรือรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร รายงานของคณะกรรมการ สภามัธยมศึกษาที่ได้จัดทำเสนอต่อสภามีจำนวนน้อยมาก

3. ปัญหาในด้านการไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่บางคนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กิจกรรมของสภาผู้แทนราษฎร เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนโดยตรง การศึกษาค้นคว้ากิจกรรมของคณะกรรมการ สภามัธยมศึกษาผู้แทนราษฎร คณะต่าง ๆ ก็มุ่งค้นคว้าใน ส่วนของข้อเท็จจริงที่ควรเปิดเผยได้ และผลของการศึกษาจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาปรับปรุง องค์การของรัฐบาลเอง แต่เจ้าหน้าที่กลับไม่เห็นถึงความสำคัญ มักจะอ้างอยู่ตลอดเวลาว่า ไม่มีข้อมูลที่จะให้ทำการค้นคว้า กิจกรรมใดที่มีชมมาจากคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของตนโดยตรง ก็พากันเฉยเมย ไม่เอาใจใส่ต่อประชาชนผู้ที่มาติดต่อ

4. ปัญหาในด้านการไม่ได้รับความร่วมมือจากนักการเมืองบางคนในการสัมภาษณ์ ประกอบการศึกษา นักการเมืองบางคนมีโลกทัศน์ที่คับแคบไม่ยอมสละเวลาในการให้ความรู้ทางการ เมืองแก่ประชาชน หรือแสดงความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จึงเป็นที่น่า เสียหายที่สภาผู้แทนราษฎรอันทรงเกียรติของไทย เมืองประกอบที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีจิตใจและภูมิปัญญาอันคับแคบ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะมีส่วนช่วยพัฒนากิจการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนใคร่เสนอข้อ เสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงองค์การ คณะกรรมการ สภามัธยมศึกษาของสภาผู้แทนราษฎรของไทยที่จะสามารถเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางการ เมืองภายใต้บริบทของสังคมไทยดังต่อไปนี้ คือ

1. คณะกรรมการ สภามัธยมศึกษาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะควรจัดทำแผนงานของ คณะของตนไว้ แล้วนำเอาแผนงานนี้ไปเสนอต่อสภาให้สภาพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินงานตามแผน มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนเป็นระยะ ถ้ามีอุปสรรคหรือข้อขัดข้องใด ๆ ในการ ปฏิบัติ ก็ให้นำมาแถลงต่อสภา เพื่อให้สภาพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไปซึ่งจะทำให้รูปแบบการทำงาน ของกรรมการ สภามัธยมศึกษาเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการแก้ไข ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 73 ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกิน สองคณะ เปลี่ยนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้เพียงคณะเดียวซึ่งจะทำให้กรรมการมีเวลาทุ่มเท ในการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการ เพียงคณะเดียวได้อย่างเต็มที่และสามารถฝึกฝนการทำงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ในเรื่องขององค์ประชุมของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ควรมี การแก้ไขข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 75 จากที่กำหนดองค์ประชุม เพียงหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการสามัญในแต่ละคณะ ให้เป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการ ประชุมเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการทำงานของคณะกรรมการสามัญ กรรมการแต่ละคนควรจะได้ มีโอกาสแสดงบทบาทตามความสามารถของตนในการร่วมพิจารณาหรือร่วมตัดสินใจในประเด็น การแก้ไขปัญหาเรื่องต่าง ๆ และจะทำให้การทำงานร่วมกันของกรรมการมีความพร้อมเพรียง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้น ถ้าคณะใดมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมก็จะยังไม่สามารถดำเนินการอะไรได้ ซึ่งจะดีกว่าปล่อยให้กรรมการส่วนน้อยเพียงไม่กี่คนที่เข้าร่วมประชุมทำการตัดสินใจกันเองตามลำพัง โดยที่กรรมการอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้เข้าประชุม ไม่มีส่วนรับรู้ หรือไม่ ได้มีส่วนร่วมต่อกิจการของคณะกรรมการสามัญที่ตนเองมีชื่อรวมอยู่ด้วยแต่อย่างใดเลย

4. ควรจะจัดคณะที่ปรึกษา (staff) ให้กับคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ในแต่ละคณะให้เพียงพอ เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์ ทางด้าน เศรษฐกิจ การคลัง กฎหมาย และการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน ประกอบกับไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำการศึกษาปัญหาเหล่านี้ได้โดยด่องแท้ คณะที่ปรึกษาจะทำหน้าที่ ช่วยศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลและเอกสารอ้างอิงสำหรับการร่างกฎหมาย วิเคราะห์และ ประเมินผลในนโยบายนโยบายกับการบริหารงานของรัฐบาล ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในทาง วิชาการเกี่ยวกับงานที่คณะกรรมการกำลังพิจารณาอยู่ซึ่งจะทำให้การทำงานของคณะกรรมการ สามัญสภาผู้แทนราษฎรมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

5. รายงานของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรที่ทําเสร็จสมบูรณ์แล้ว และได้นำเสนอต่อสภาไปแล้ว ควรจัดให้มีการพิมพ์เผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ ประชาชนโดยทั่วไปควรมีสิทธิที่จะได้รับรู้ถึงผลงานของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ ว่าทำอะไรกันบ้างอย่างไร และสิ่งที่ได้ทำบนนั้นได้ทำไปเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมอย่างแท้จริงหรือไม่ การทำงานในทุกขั้นตอนของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรควรมีลักษณะที่โปร่งใส เปิดเผยและสามารถตรวจสอบโดยประชาชนได้ตลอดเวลา

6. ควรจะได้นำวิธีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (public hearing) มาใช้ ประกอบกับการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะทําให้คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อปัญหาของประชาชนได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง และจะทําให้การตัดสินใจต่อการดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการ เป็นไปอย่างมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะควรจำกัดอยู่แต่เฉพาะกรณีเท่านั้น ที่เห็นว่าเป็นการสมควรและมีความจำเป็นเท่านั้น และจะต้องกระทำโดยเปิดเผย มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากความลำเอียงใด ๆ

7. พรรคการเมืองแต่ละพรรคควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสมาชิกของพรรคที่เข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการสามัญอย่างเป็นระบบในแนวทางเดียวกัน โดยใช้หลักความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้านเป็นหลัก เกณฑ์ในการคัดเลือกอย่างแท้จริงเพื่อที่จะได้กรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานในด้านนั้น ๆ ให้มากที่สุด

8. กรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคน ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเอาใจใส่และมีความสำนึกรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อได้เข้ามาเป็นกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรจะโดยสมัครใจ หรือมิได้สมัครใจก็ตาม ควรจะให้ความสนใจ ขวนขวายพัฒนาตนเองให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เมื่อมีผลงานออกมาดีก็จะได้รับความเชื่อถือได้รับการยอมรับจากประชาชน และประชาชนก็จะให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป

9. ประชาชนโดยทั่วไป ควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ควรจะพิจารณาเลือกสรรผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ประชาชนจะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง ให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม จัดการข้อเสียงขายเสียงให้หมดไป ตัวแทนของประชาชนที่มีคุณภาพจะได้มีโอกาสเข้ามาเป็นกรรมการสามัญ ได้ทำงานในส่วนที่เป็นกลไกอันสำคัญยิ่งของสภา ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเมืองของไทยให้ก้าวรุดไปข้างหน้า ตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพที่มั่นคงต่อไป

10. ควรจะทำการศึกษาวางแผนไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร กับการจัดตั้งศาลปกครองในอนาคต เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนกันในเรื่องของการควบคุมและถ่วงดุลย์การทำงานของฝ่ายบริหาร อีกทั้งควรพิจารณาหาแนวทาง เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรกับศาลปกครอง เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน และสามารถช่วยเกื้อหนุนซึ่งกันและกันได้ด้วยดี เพื่อรักษาคุณภาพของการใช้อำนาจระหว่าง ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ในทางการเมืองการปกครองของไทยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย